

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Accountantsverslag 2022

Geachte Statenleden,

Met genoegen hebben wij kennisgenomen van het feit dat de accountant een goedkeurende controleverklaring heeft afgegeven bij de jaarrekening 2022 van de Provincie Zuid-Holland, zowel ten aanzien van het getrouwe beeld als ook van de rechtmatigheid. De belangrijkste bevindingen met betrekking tot de door de accountant uitgevoerde controlewerkzaamheden zijn opgenomen in het accountantsverslag 2022, waarin deze bevindingen duidelijk en constructief worden geformuleerd. Dit verslag wordt u separaat toegezonden door de accountant.

Hieronder wordt ingegaan op de belangrijkste controlebevindingen zoals deze zijn genoemd in de bestuurlijke samenvatting van het accountantsverslag en verder zijn uitgewerkt in de daaropvolgende hoofdstukken. Waar nodig treft u ook onze reactie aan.

1. Een goedkeurend oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid

De accountant meldt dat hij een controleverklaring bij de provinciale jaarrekening 2022 zal afgeven met een goedkeurend oordeel op de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid.

2. Wat gaat er goed?

In 2022 zijn verschillende verbeteringen doorgevoerd in het jaarrekeningproces. Deze verbeteringen hebben gezorgd voor een snellere doorlooptijd van de controle van de jaarrekening 2022. Wij zijn blij dat dit ook door Deloitte als zodanig is herkend. Daarnaast is het goed om te lezen dat, volgens de accountant, de kwaliteit van de verantwoording en de onderbouwing van de SiSa-regelingen¹ ook dit jaar goed was. Het aantal SiSa-regelingen is in het afgelopen jaar aanzienlijk gestegen. Daarnaast is het opstellen van de SiSa-bijlage als verantwoording hierover steeds meer gecompliceerd geworden als gevolg van toenemende regelgeving vanuit het Rijk. Gelet op deze ontwikkelingen zijn wij blij met dit compliment.

---

¹ Het Rijk keert specifieke uitkeringen (zogeneten SPUK's) uit aan decentrale overheden om bepaald beleid van de Rijksoverheid uit te voeren. De verantwoording over de besteding daarvan vindt plaats via de zogeheten SiSa-bijlage. SiSa staat voor Single Information Single Audit. De SiSa-bijlage maakt onderdeel uit van de provinciale jaarrekening.

Wij zijn blij met de constatering van Deloitte dat er geen fouten zijn aangetroffen als gevolg van het niet naleven van de Europese aanbestedingsregels. Binnen de organisatie krijgt het naleven van deze regels structureel aandacht. Deze constatering van de account bevestigt het positieve resultaat van deze inspanningen.

3. Belangrijke aandachtspunten

a. Voorspellende waarde begroting

Wij herkennen de aandacht die Deloitte vraagt voor de voorspellende waarde van de begroting. Op verzoek van de Commissie voor Onderzoek van de Rekening (COR) heeft Deloitte een analyse opgesteld van de financiële resultaten 2017-2021. Deze analyse is besproken in de vergadering van de COR van 23 november 2022. Naar aanleiding hiervan is in de vergadering van de COR van 15 februari 2023 een procesvoorstel gedaan. Dit voorstel betreft een nadere analyse door de organisatie van de twee ambities waarin de grootste verschillen tussen begroting en realisatie zijn opgetreden. Doel van de analyse is de achterliggende oorzaken voor de afwijkingen te onderzoeken zodat verbeteracties kunnen worden gestart. Mogelijk wordt deze analyse verder verbreed naar andere ambities. Voorgestelde planning voor deze nadere analyse is mei/juni 2023, daarna volgt een planning voor eventuele verbeteracties.

b. IT-omgeving

In 2022 en het eerste deel van 2023 is hard gewerkt aan het verbeteren van de informatieveiligheid. Daarbij is geïnvesteerd in deskundigheid en capaciteit. Door (intern) verloop en een krappe arbeidsmarkt blijft de capaciteit op informatieveiligheidsfuncties een aandachtspunt. Voor de implementatie van de ISO27001 is in 2022 gestart met de financiële processen, waarmee ook eerdere bevindingen van Deloitte worden aangepakt. In maart 2023 heeft de provincie een interne evaluatie georganiseerd om de voortgang te toetsen. Resterende bevindingen die daaruit naar voren komen worden, waar mogelijk, in 2023 opgelost. Daarnaast wordt het certificeerbaar maken van de processen voor ICT-infrastructuur en -support voor ISO 27001 in 2023 verder opgepakt. Met Deloitte wordt in het tweede kwartaal van 2023 afgestemd of het uitvoeren van een (nieuwe) IT-audit een meerwaarde heeft voor 2023 en zo ja, wanneer die kan worden uitgevoerd.

c. Bijdragen in activa van derden

Deloitte merkt op dat de regelgeving met betrekking het activeren van bijdragen aan activa die het eigendom zijn van derden is gewijzigd. Hierbij gaat het vooral om de bijdragen die gedaan worden aan het Rijk. Zodra er enige zekerheid bestaat over de subsidiebijdragen aan het Rijk voor investeringsprojecten vanaf 2023 zal in de van toepassing zijnde planningen, begrotingen en bijstellingsproducten rekening gehouden worden met de nieuwe regelgeving.

d. Kredietrapportage

De tijdelijke oplossing, voor wat betreft de kredietrapportage, heeft het benodigde inzicht voor Provinciale Staten en de interne organisatie opgeleverd. Om te komen tot een permanente systeemoplossing is enkele maanden geleden een opdracht gestart. Gelet op het feit dat deze permanente oplossing mogelijk diep ingrijpt op diverse systemen en werkwijzen kan daarvoor op dit moment nog geen concrete planning worden afgegeven.

4. Interne beheersing

a. Bevindingen interim-controle 2022

Voor de reactie op de belangrijkste bevindingen uit de interim-controle 2022 die betrekking hebben op de interne beheersing en voor zover die al niet afzonderlijk zijn toegelicht in deze brief, verwijzen wij naar §11.

b. PINK

Wij herkennen ons in de opmerking van Deloitte dat het nieuwe inkoopstelsel PINK nog niet optimaal wordt gebruikt. De doorontwikkeling van het nieuwe inkoopstelsel is een continue proces dat is gerelateerd aan de ontwikkelingen in de organisatie en het inkoopproces zelf. In het afgelopen jaar zijn door de ambtelijke organisatie verschillende initiatieven in gang gezet om noodzakelijke verbeteringen te realiseren. Uitvoering van deze acties loopt door tot eind 2023/begin 2024.

c. Risicomanagement

Wij zijn blij met het positieve oordeel van Deloitte over de uitgangspunten voor de verdere uitwerking van het systeem van risicomanagement binnen de provinciale organisatie. Deze uitgangspunten zijn in de tweede helft van 2022 zowel met Deloitte als met de Commissie voor Onderzoek van de Rekening besproken. De verdere uitwerking hiervan vindt in 2023 plaats.

5. Consistente verslaggeving

Met instemming hebben wij kennisgenomen van het feit dat de accountant van mening is dat de verslaggevingsvraagstukken en de in het kader van de jaarrekening toegepaste inschattingen voldoen aan de vaktechnische vereisten.

6. Realiteitsgehalte begroting

Met betrekking tot het realiteitsgehalte van de begroting verwijzen wij in eerste instantie naar de reactie zoals hiervoor gegeven ten aanzien van de voorspellende waarde van de begroting (§ 3a). Het is de verwachting dat de genoemde analyse meer inzicht zal bieden in interne en externe factoren die vertraging veroorzaken in de realisatie van doelstellingen en/of inzet van middelen. Het traject 'Begroting in Evenwicht (BIE 2)' is onderdeel geworden van de voorbereiding van informatie voor de coalitieonderhandelingen en het inzicht in het structureel begrotingssaldo zoals bij begroting en bijstellingsproducten nu wordt geboden.

7. Rechtmatigheid

a. Subsidieproces

Wij herkennen ons in de bevindingen van Deloitte. Het is de verwachting dat het nieuwe subsidiesysteem in de zomer van 2023 in gebruik wordt genomen. Deze applicatie is een belangrijk instrument voor de sturing op managementinformatie. Zo wordt, bijvoorbeeld, inzicht gegeven in de monitoring op de geldende termijnen in het subsidieproces. Zo ontvangen direct betrokkenen eerder signalen dat geldende termijnen binnen het subsidieproces zijn overschreden of overschreden dreigen te worden. Mede met behulp van dit nieuwe subsidiesysteem kunnen bevindingen zoals die nu gedaan zijn met betrekking tot 2022 tot het verleden gaan behoren.

b. Misbruik subsidie

Deloitte maakt melding van het feit dat uit interne controle van de ambtelijke organisatie is gebleken dat een subsidie die is toegekend in 2019 niet is besteed aan het doel van de desbetreffende regeling. Feitelijk is daarbij misbruik gemaakt van een provinciale subsidieregeling. Het is goed om te melden dat hier sprake is van een incident en dat het bedrag van de verstrekte subsidie is teruggevorderd. Naar aanleiding van deze constatering is door de accountant een aanvullende controle uitgevoerd. De resultaten daarvan hebben niet geleid tot nieuwe bevindingen. Het voorkomen van misbruiken en oneigenlijk gebruiken van provinciale subsidieregelingen blijft de aandacht van de organisatie houden. Waar nodig wordt het proces van de inhoudelijke beoordeling van een subsidieaanvraag (verder) aangescherpt en wordt de deskundigheid van betrokken medewerkers verder vergroot om misbruik en oneigenlijk gebruik van provinciale subsidieregelingen nog sneller en beter te kunnen signaleren.

8. Speerpunten COR

De door Deloitte genoemde speerpunten van Provinciale Staten zijn de aandachtspunten voor de controle van de jaarrekening 2022 die Provinciale Staten hebben meegegeven aan de accountant. Deze aandachtspunten zullen worden besproken in de vergadering van de Commissie voor Onderzoek van de Rekening van 24 mei 2023. In het geval deze speerpunten leiden tot aanvullende werkzaamheden voor Gedeputeerde Staten zal daarvoor een plan van aanpak worden opgesteld en worden gedeeld met Provinciale Staten tijdens vergadering van de Commissie voor Onderzoek van de Rekening in september 2023.

9. Frauderisicoanalyse

Wij zijn blij met de constatering van Deloitte dat de frauderisicoanalyse van een goede kwaliteit is. Deze analyse is verder geactualiseerd. Hierbij is ook de opvolging van de aanbevelingen van de frauderisicoanalyse 2021 betrokken. De uitkomsten van genoemde actualisatie worden in het tweede kwartaal van 2023 gedeeld met de Commissie Onderzoek van de Rekening.

10. Beschikbaarheidsvergoeding openbaar vervoer

Deloitte geeft aan dat er onzekerheid bestaat over continuering van de rijksbijdrage ter compensatie van de tekorten van de opbrengsten in de Ov sector. Voor 2023 heeft het Rijk een Transitievergoeding OV ter beschikking gesteld. Voor de jaren daarna is op dit moment geen uitzicht op continuering van deze vergoeding. Afhankelijk van de reizigersontwikkeling en daarmee de opbrengsten wordt met de vervoerbedrijven overleg gevoerd over de consequenties daarvan in de dienstregeling. Het uitgangspunt daarbij is dat de provinciale exploitatiesubsidie niet wijzigt.

11. Interne beheersing

In het onderdeel 'interne beheersing' heeft Deloitte de belangrijkste bevindingen uit de interim-controle 2022 opgenomen. Deze bevindingen zijn eerder door Deloitte vermeld in de Boardletter 2022. Een aantal van de genoemde onderwerpen wordt in deze brief specifiek toegelicht. Dat geldt voor de onderwerpen IT – omgeving (zie § 3b), PINK (zie § 4b) en risicomanagement (zie § 4c). De twee resterende onderwerpen worden hierna toegelicht.

- Memoriaalboekingen

Deloitte geeft aan dat het proces met betrekking tot de handmatig ingevoerde memoriaalboekingen op onderdelen verbeterd kan worden. Om het aantal (onnodige)

memoriaalboekingen (lees: correctieboekingen) terug te dringen én om het proces met betrekking tot de verwerking van de memoriaalboekingen verder te optimaliseren zijn een aantal activiteiten opgestart. Zo wordt in het kader van de opdracht 'Administratieve Hygiëne' gewerkt aan (a) het terugdringen van onnodige correctieboekingen; (b) is in 2022 het proces met betrekking tot grondtransacties, waarbij vaak gebruik gemaakt moet worden van (handmatige) memorialen, nader geanalyseerd en waar nodig aangepast; (3) is gestart met het opzetten van een eerste lijnscontrole op de memoriaalboekingen en (4) wordt een rapportage ontwikkeld dat als instrument kan dienen voor het monitoren van de memoriaalboekingen.

Ook wordt een plan van aanpak opgesteld voor het verder terugdringen van niet noodzakelijke memoriaalboekingen. De verwachting is dat genoemde acties in de tweede helft van 2023 zullen zijn afgerond.

- **Projectmanagement**

Deloitte signaleert dat de provinciale organisatie in het afgelopen jaar verschillende stappen heeft gezet om het projectmanagement steeds verder te verbeteren. Ook in 2023 krijgt de verdere verbetering van het projectmanagement de nodige aandacht. Wij kunnen ons vinden in de aanbeveling van Deloitte om bepaalde projecten of aspecten van goed projectmanagement te toetsen. Team AO/IC en Deloitte zullen in het tweede kwartaal van 2023 hierover in gesprek gaan met de betrokken managers om afspraken te maken over de concrete uitwerking van deze aanbeveling en het bijbehorende tijdspad.

Vervolprocedure

De acties naar aanleiding van de aanbevelingen van de accountant zullen binnen de ambtelijke organisatie worden uitgezet en, waar mogelijk, spoedig worden opgevolgd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit